

Aan Minister

nota

afsluitbeleid drinkwater

TER BESLISSING

Datum

16 augustus 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/186123

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterkwaliteit en Grote

Wateren

Stoffen en Waterketen

Beslistermijn

2 september 2024

Bijlage(n)

2

Aanleiding

Naar aanleiding van een toezegging van de minister voor Armoedebeleid, participatie en pensioenen (APP) is er een onderzoek uitgevoerd door Regioplan naar mogelijkheden om huishoudens met kinderen beter te beschermen tegen afsluiting van drinkwater. Dit onderzoek is nu afgerond.

Ook was door de minister van IenW toegezegd de Kamer te informeren over de vervolgstappen na het arrest van het Gerechtshof Den Haag dit voorjaar in de zaak die Defence for Children en het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten tegen de Staat (en twee drinkwaterbedrijven) over de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater (hierna: Afsluitregeling). De rechter oordeelde hierbij dat de Nederlandse Staat en twee drinkwaterbedrijven onrechtmatig handelen door niet al het redelijkerwijs mogelijke te doen om te voorkomen dat minderjarige kinderen in een situatie terechtkomen waarin zij niet voldoende toegang hebben tot drinkwater.

Via de voorliggende brief worden beide toezeggingen afgedaan.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd akkoord te geven op het verzenden van de Kamerbrief afsluitbeleid drinkwater en het onderzoek van Regioplan, mede namens de staatssecretaris Participatie en Integratie.

Kernpunten

In recente debatten over armoede van de toenmalige minister voor APP is een aantal keer gesproken over kinderen en het afsluitbeleid drinkwater. De minister voor APP heeft voor de zomer 2023 een onderzoek toegezegd en later dat jaar zijn er nog twee moties ingediend. Het toegezegde onderzoek diende de vraag te beantwoorden of en wat er nodig is om kinderen beter te beschermen tegen de afsluiting van drinkwater en energie.

De motie van het lid Kat¹ verzocht in gesprek te treden met belanghebbenden met als doel ervoor te zorgen dat huishoudens in Nederland niet meer worden afgesloten van drinkwater vanwege betalingsproblemen en de motie van het lid Synhaeve² verzocht ervoor te zorgen dat het moeilijker wordt om huishoudens af te sluiten van drinkwater door de voorwaarden voor het afsluiten aan te scherpen.

¹ Kamerstuk 24 515, nr. 702

² Kamerstuk 24 515, nr. 739

In maart 2024 heeft het Gerechtshof uitspraak gedaan in de zaak over de Afsluitregeling. Met deze Kamerbrief wordt voldaan aan de toezegging over het onderzoek en de moties Kat en Synhaeve over drinkwater en wordt duidelijk hoe IenW uitvoering wil geven aan de uitspraak van de rechter. Eerdere communicatie naar de Kamer over dit dossier door SZW vond plaats via een Kamerbrief van de minister voor APP op 28 maart jl. (Kamerstuk 24 515, nr. 756) en beantwoording door IenW van Kamervragen van Synhaeve c.s. die gesteld zijn naar aanleiding van uitspraak van het gerechtshof (2024Z04636, verzonden 15 april).

De minister van IenW had toegezegd om de Afsluitregeling te gaan aanpassen; hiertoe wordt een werkgroep opgericht die de volgende aanbevelingen gaat uitwerken:

- Harmoniseer de signalen [in het kader van schuldhulpverlening] die drinkwaterbedrijven en gemeenten uitwisselen: een minimaal bedrag en een minimaal aantal maanden betalingsachterstanden voor een vroegsignaal, informatie over de aanwezigheid van kinderen en verplicht drinkwaterbedrijven om een afsluitsignaal te sturen voordat zij tot afsluiting overgaan.
- Optimaliseer de afsluitregeling drinkwater naar voorbeeld van de afsluitregeling energie.
- Overweeg kinderen op te nemen onder de definitie van kwetsbare afnemers in de afsluitregeling voor drinkwater.

Uit het onderzoek van Regioplan volgt ook een aanbeveling over regulering van het sociaal incassotraject. Dit zal door geborgd worden door de aanpassing van de afsluitregeling, die eisen stelt aan dit traject. Sociaal incasseren is een mensgerichte incasso-aanpak gericht op haalbare en duurzame oplossingen voor klanten, schuldeisers en de maatschappij. Daarnaast kunnen de drinkwaterbedrijven hun eigen sociale meetlat nog hoger leggen. Hiertoe is SZW bereid een proces voor de drinkwaterbedrijven te faciliteren.

Krachtenveld

Het is van levensbelang dat kinderen toegang hebben tot schoon drinkwater. Voor SZW is het belangrijk dat kinderen er niet de dupe van worden als ouders moeite hebben de rekening te betalen. Daarom wil SZW samenwerken met IenW op dit dossier. Ook de drinkwaterbedrijven willen in principe liever geen huishoudens met kinderen afsluiten van drinkwater en gaan hierover met elkaar in gesprek in september.

Toelichting

Internationale/Europese context

Het onderzoek van Regioplan schetst ook hoe in België en Frankrijk wordt omgegaan met wanbetaling van drinkwater. Dit nemen we mee in de werkgroep.

Politieke context

De motie van het lid Kat verzoekt in gesprek te treden met belanghebbenden met als doel ervoor te zorgen dat huishoudens in Nederland niet meer worden afgesloten van drinkwater vanwege betalingsproblemen.

Datum

16 augustus 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/186123

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit en Grote
Wateren
Stoffen en Waterketen

Aan

Minister

Bijlage(n)

2

De motie van het lid Synhaeve verzoekt ervoor te zorgen dat het moeilijker wordt om huishoudens af te sluiten van drinkwater door de voorwaarden voor het afsluiten aan te scherpen.

Op 28 maart heeft de Kamer een brief ontvangen over de uitvoering van de motie Synhaeve. Met de voorliggende brief worden beide moties afgedaan.

Uitvoering en gevolgen voor de maatschappij

Als huishoudens met kinderen niet meer worden afgesloten bij wanbetaling, dan leidt dit in eerste instantie tot een verlies bij het drinkwaterbedrijf. Vooral nog lijkt het erop dat dit slechts om enkele honderden huishoudens per jaar zal gaan en over beperkte bedragen. Socialiseren van deze verliezen in de drinkwatertarieven van afnemers zal dan tot een zeer beperkte tariefverhoging³ leiden en vanuit dat perspectief is het oprichten van een drinkwaterfonds een erg complexe en dure oplossing.

Wij willen daarom inzetten op de aanpassingen van het afsluitbeleid en bekijken in hoeverre dit leidt tot een aangepaste betalingsmoraal en een afname in inkomsten voor drinkwaterbedrijven. Mochten hierdoor de verliezen van drinkwaterbedrijven toenemen, dan zal opnieuw moeten worden bezien hoe we om willen gaan met deze niet betaalde rekeningen.

Voorgaande ontwikkelingen en alternatieven

Eerder is in de ministerraad besloten om niet in cassatie te gaan tegen het arrest van het Gerechtshof.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
2.	Kamerbrief	Kamerbrief met beleidsreactie op rapport Regioplan
3.	Bijlage Kamerbrief - Rapport van Regioplan	Onderzoek naar mogelijkheden om huishoudens met kinderen beter te beschermen tegen afsluiting

Datum

16 augustus 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/186123

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit en Grote
Wateren
Stoffen en Waterketen

Aan

Minister

Bijlage(n)

2

³ Eerste schatting 2 eurocent, met als aanname dat de rekening van 1.000 huishoudens niet betaald wordt en de overige 8 mln huishoudens dit moeten opbrengen. Een gemiddeld huishoudens betaalt 177 EUR per jaar aan drinkwater.